

UITGAVE

Koninklijke Vereniging ter
Beoefening van de Krijgswetenschap
E-mailadres: m.d.haas@mindef.nl

Secretaris: I.M. de Jong
majoor der intendance
p/a Ledenadministratie
Telefoon (070) 318 72 79

Ledenadministratie KVBK:
mw. E.M. de Haas-De Ruijter
Postbus 9012, 6710 HC Ede

HOOFDREDACTEUR

prof. J.M.J. Bosch
brigade-generaal der cavalerie
p/a Inst. Defensie Leergangen MPC 58B
Postbus 20701, 2500 ES Den Haag
Telefoon (015) 284 42 58

ADJ. HOOFDREDACTEUR

H. Emmens
commodore Koninklijke Luchtmacht

REDACTEUREN

drs. P.J.E.J. van den Aker
kolonel der cavalerie
drs. P.H. Kamphuis
hoofd Sectie Militaire Geschiedenis KL
F.H. Meulman

kolonel Koninklijke Luchtmacht
drs. J. Terpstra
kolonel van de militair psychologische
en sociologische dienst

lr. R.G. Tieskens
luitenant-kolonel van de technische staf

BUREAUREDACTIE/PRODUCTIE

mw. drs. A. Kool
p/a hoofdredacteur
Telefoon (015) 284 47 20
Fax (015) 284 47 21
a.kool@mindef.nl

ABONNEMENTEN

binnenland: € 20 (± f 44,-),
studenten € 12 (± f 26,-)
buitenland: € 25 (± f 55,-)

ADVERTENTIES

CET Reclame & Publiciteit
Telefoon (0497) 53 15 31

DRUK

Drukkerij Giethoorn Ten Brink
Vormgeving: Trend-Set Snelzet bv
ISSN 0026-3869

NADRUK VERBODEN

Foto omslag: Al in 1953 ontwierp men uniform,
nationaliteitsbleem en Europa-embleem
voor een Europese Defensie Gemeenschap

MILITAIRE SPECTATOR

Inleiding

- 558** Editoriaal: EVDB, waarheen?
560 Mededelingen
561 P.J. Teunissen: Europese militaire samenwerking
Geschiedenis, problemen en perspectieven
570 H.A. Schaper: Een nieuw begin
575 H. Emmens, V.C. Windt DIC: EVDB, een benadering
vanuit Defensie

Visies vanuit Brussel

- 582** Sir Rupert Smith: The European Military Forces
585 W.J.E. van Rijn: Leidt een Europese Defensie tot een
tweede Atlantis?
592 B.R. Bot: The EU view on the development of the CESDP

Perspectieven vanuit andere landen

- 597** C.P. Schneider: Sometimes easy to miss the forest for the trees
600 L. Jospin: French views on the European defence
603 Ö. Orhun: A common European Security and Defence Policy
Turkish perspectives and expectations

Nederlandse politieke opvattingen

- 606** B. Koenders: EVDB, geen doel op zich
608 C. van der Knaap, M. Verhagen: Een Europees leger
610 A. Harrewijn: Voorwaarden voor een EVDB
613 T. van den Doel: Veiligheid in Europa is ondeelbaar

Diversen

- 616** A.J. van der Peet: De Eurobom
Mogelijkheden en onmogelijkheden voor een Europese kernmacht
621 F.J.M. Speel: EVDB en Europese materieelsamenwerking
627 W.F. van Eekelen: Een Europees veiligheidsbeleid is mogelijk
631 A. Elshout: Een Europese defensiepijler. Retoriek versus realiteit
635 Boeken
636 Samenvattingen / Summaries